

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

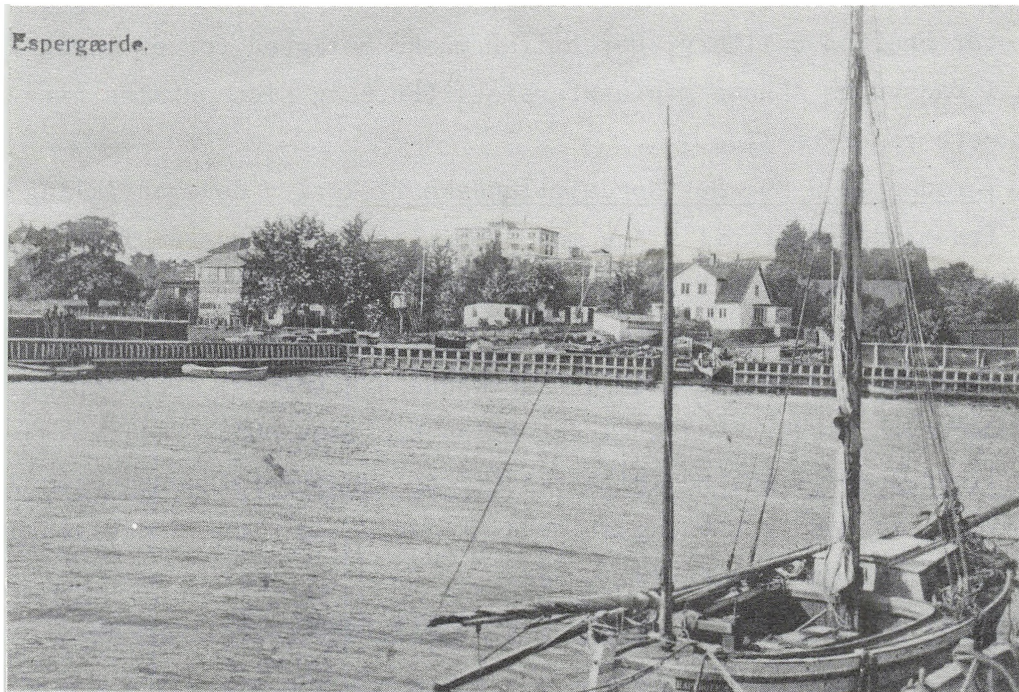
Egebækken

nr. 7

Juni

1989.

Espergærde.

**HISTORISK FORENING
FOR
TIKØB & OMEGN**

MØDER OG AKTIVITETER.

Søndag 20/8 89. Sommertur til Frederiksborgmuseet i Hillerød.

Vi mødes ved slottet kl.13.00. Rundvisning ved museumsinspektør Steffen Heilberg. Der bliver måske mulighed for et besøg i Badstuens skønne miniature-slot. (Fr.borg slot omtales nærmere på næste side.)

Torsdag 21/9 89. Det Nordsjællandske fiskeri - dens udvikling

fra middelalder til i dag med lysbilleder. Ved museumsinspektør etnolog Søren Frandsen, Gilleleje museum.

Tirsdag 31/10 89. Arkitekturen i det lille bysamfund - om på-

skønnelse og bevaring af den beskedne arkitektur. Eksempler med lysbilleder. Ved arkitekt Ellen Williams MMA.

Tirsdag 28/11 89. På feltarbejde i en landsby i Andesbjergene.

Vores formand forskningsstipendiat mag.scient Inge Schjellerup fortæller om sit arbejde i Peru.

NB!!! Alle møderne er kl.1930 på Biblioteket i Espergærde.

*****

Forsidebilled:

Foto af Espergærde havn ca.1910. Den er nu i fin stand efter en større reparation af hele pæleværket, som var tæret af pæleorm. Oppe i baggrunden det nybyggede hotel Gefion fra 1898 med over 30 værelser. I verandaen på det hvide hus til højre åbnedes Espergærdes første brødsalg i 1920'erne.

Espergærde havn begyndte i 1870'erne som en landingsbro (stenvase), men allerede i 1880 tog landliggerne initiativet til en sommerfest i Egebæksvang skov til støtte for en rigtig havn. Med tilskud fra kommunen og forskellige fonds, lykkedes det for Espergærde-fiskerne at anlægge en lille bådehavn, som stod færdig midt i 80'erne. Nu hundrede år efter er det stadig en god havn, fyldt med lystsejlere og fritidsfiskere.

ORIENTERING.

Så nåede vi gennem første halvdel af 1989, - så langt så godt. Foreningens møder og aktiviteter er blevet afviklet med et rimeligt medlemsbesøg hver gang. Generalforsamlingen sidst i april ændrede kun lidt i bestyrelsen. Museumschef Kenno Pedersen trak sig ud, i stedet kom suppleanten Kirsten Borneland ind i bestyrelsen. Til ny suppleant valgtes Olaf Michélsen. (Listen over formand og bestyrelse ses bag i bladet). Generalforsamlingen sluttede med historien om ærten, der kom på kunstkammeret af cand.mag. Birgitte Jørkov. Et interessant foredrag om ting og sager fra de gamle kongers raritetskabinetter, rigt illustreret med DIAS.

Første halvdel af sæsonen sluttede med et forårsbesøg på Flynderupgård. Her var det museumsforvalter Ritta Vognsen Jensen, som fortalte om arbejdet med opbygningen af en særudstilling.

Historisk Forening for Tikøb og Omegn vil gerne byde velkommen til den nystiftede bevaringsforening "Fiskerlejerne", der aktivt vil prøve at værne om de historiske og landskabelige værdier på Øresundskysten mellem Helsingør og Sletten - held og lykke med opgaven.

Nu nærmer sommerferien sig - derfor holder vi en lille pause. Foreningen ønsker alle sine medlemmer "god ferie", og vi mødes igen med lyst og energi på Frederiksborg slot i Hillerød søndag d.20 august 89 kl.1300. Sommerturen til Hillerød er opstarten til foreningens mødeprogram for 2 halvår 89, som også vil byde på gode foredrag (se møder og aktiviteter).

Den gamle redaktør.

*****

Sommerturens mål Frederiksborgmuseet.

Det nationalhistoriske museum blev oprettet 5 april 1878. Museet har til huse på Frederiksborg slot. Det rummer portrætter, historiske malerier, møbler og andre kunstindustrielle genstande, de fleste med tilknytning til danmarkshistoriens fremtrædende personer. På vores rundgang besøger vi også slotskirken, de danske, enevældige kongers kroningskirke.

Her er lidt historie om slottet. Det blev påbegyndt i 1561 af Frederik d.II, men i et andet udseende end det vi kender i dag. Medens Frederik d.II havde travlt med ombygningen af Kronborg i 1577, lå hans dronning Sofie i barsel på Frederiksborg slot, her fødte hun den senere så berømte bygge-konge Christian d.IV. Først i 1600-årene ombyggede Chr.d.IV sin fars slot, et arbejde der stod på i over 20 år. Slottet blev brugt som residensslot, bl.a. af Frederik d.VII, der blev viet i slotskirken i 1850 til grevinde Danner. Om natten den 17 dec.1859 gik det galt, slottet brændte. Ilden fortærede det meste af slottets indretning, der rummede tusinder af historiske minder. Det gav anledning til landesorg, både i - og uden for Danmark. Men i løbet af nogle år var slottet under tag igen. I 1878 tilbød brygger J.C.Jacobsen, Carlsbergfondets stifter, at betale slottets indretning. Men alt det og meget mere skal vi se og høre om d. 20 aug.89.

KVINDERS ÆLDSTE ERHVERV I DEN GAMLE SUNDBY HELSINGØR

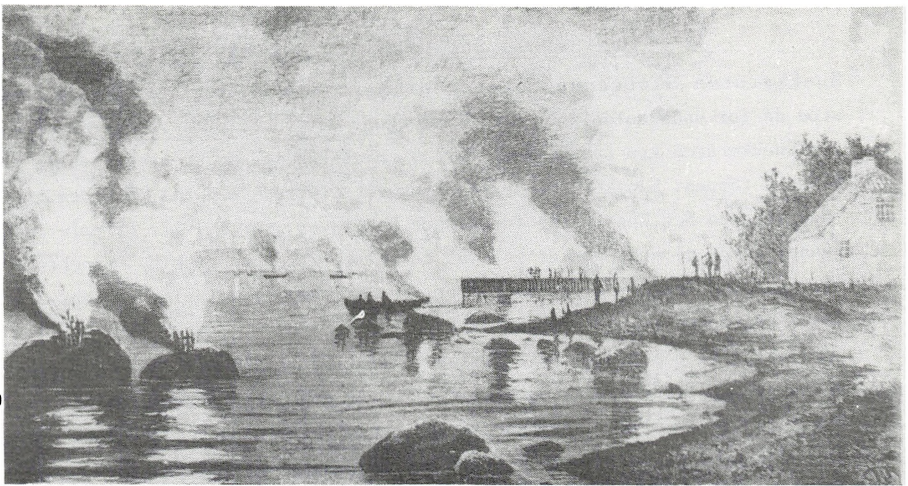
Bagersker er et ældgammelt kvindehåndværk, der som andre kvindehåndværk som møller, brygger, slagter, garver og pottemager hang nøje sammen med indsamling, tilberedning og lagring af føden. Når hun behøvede forrådshuse, byggede hun dem, og når den erfaring hun samlede måtte læres videre, blev hun LÆREMESTER.

For det gamle kvindehåndværk som BAGERSKE blev der som for bryggenes sat en stopper af det mandsdominerede laugsvæsen, som kun tillod enker efter laugsbrødre at blive optaget i lauget, vel at mærke hvis de ikke giftede sig igen. I bagerlaugets skråhed det endda, at hun skal "holde vide og vederlag som en anden laugsbroder og nyde brødres ret".

En sådan "laugsbroder" var CITZE TORKILS, hvis sag fra Helsingør Stadsbøger (1554 - 1555) fortæller om de vanskeligheder en kvindelig mester kunne komme ud for med sin svend. CITZE TORKILS var enke efter Torkil Bager og havde overtaget bagerembedet. En morgen fik hun problemer med sin svend, Hans Sørensen. Han nægtede at sejle noget brød til Helsingborg, som kongen havde bestilt. Hans Sørensen hævdede, at han ikke var ansat til at udføre dette arbejde. Sagen endte på tinget, hvor bagerlaugets oldermand optrådte på Citzes vegne. Bagersvenden og CITZE TORKILS indgik forlig, Citze fik en undskyldning og Hans Sørensen fik sin løn udbetalt, og sluttede formentlig med at arbejde for Citze. Sagen viser, at Citze ikke gik af vejen for at føre sag mod sin svend, og at hun fik støtte af sit laug, noget helt enestående i laugsvæsenets historie, som nok skyldes, at netop bagerhåndværket var et gammelt KVINDEHÅNDVÆRK.

Illustration: Bagerstue. De sorte insekter omkring ovnen er kakerlakker. Stik fra Olaus Magnus De nordiske folks historie, trykt i Rom i 1555.

En 110 år gammel artikel som passer til årstiden, har jeg fundet i et Illustreret Tidende fra 1879. Den fortæller om:

Sct. Hans aften på Snekkersten.

Medens befolkningen på den sydlige del af Sjællands østkyst efterhånden er blevet mere eller mindre københavneriseret, og som følge deraf ikke alene i sit væsen er blevet betydelig fornedret, men også omtrent fuldstændig har forladt gamle skikke og sædvaner er "civilisationen" heldigvis endnu ikke nået så langt som til Snekkersten, og skønt år efter år flere københavnerne søger ud til denne dejlige plet ved Øresunds kyst, lader fiskeren sig ikke påvirke deraf, tvært imod ser man langt hyppigere københavnerne, som lader sig påvirke af fiskerne, iføre sig sømandsdragter, beskæftige sig med sejlads og fiskeri, ja endda undertiden inlde sig på at stene garn.

Snekkerstens fiskere derimod vedbliver at være sig selv, han rejser sig af fjererne om natten kl.2, og farter ud på søen for at drage sit garn, hvis indhold, navnlig i juni ofte er tynd nok, og når han kommer hjem giver hans hustru og børn sig straks til at rense garnene, får solen først lov til at tørre dem, er det næsten umuligt at få dyndet ud af dem. Han hænger ved sit hus og sin båd, som han har arvet fra faderen og denne igen fra sin fader. Han opdrager sine sønner og døtre til at fortsætte den gerning, han selv har påbegyndt, og han holder fast ved de skikke og sædvaner, som han har fået i arv fra sine forfædre.

Dette sidste viser sig på mangfoldige måder, og ikke mindst Sct.Hans aften. Det er den største, ja måske den eneste festaften, der fejres her i sommerens løb. På den aften må tjæretønden sættes ud i vandet, den hører til de stadig tilbagevendende udgifter.

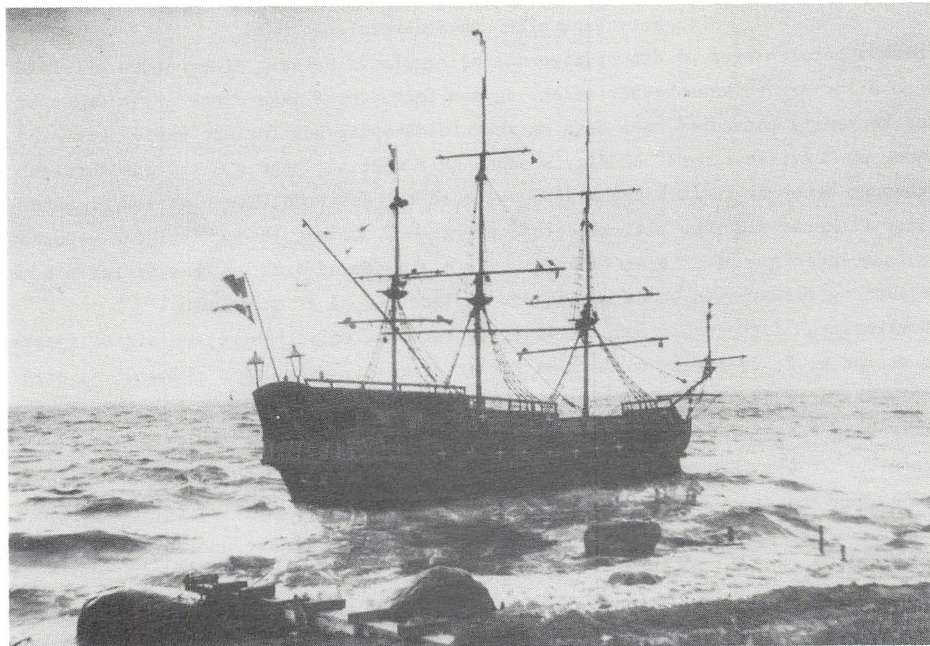
Sct. Hans aften fra mørkets frembrud og til over midnat hersker der et ualmindeligt røre og liv på det ellers så rolige fiskerleje både til lands og vands. Snekkersten havn som med rette er fiskerlejets stolthed, da det først efter store anstrengelser fra fiskerne er lykkedes at få en havn. Molerne er besat med flere tjæretønder, selv ude i Sundet ser man flydende blus anbragt i bådenes agterstavn. Fra Veen og Sverige lyser ligeledes Sct. Hans blussene i vejret og frembringer et både smukt og fantastisk skue.

EN SÆRLIG SCT.HANS VED SNEKKERSTEN KRO.

Snekkersten Skotterup Sangforening var traditionen tro. Gennem mange år stod de for underholdningen Sct.Hans aften. Det faste sted var stranden over for Snekkersten kro (nu Kystens Perle). Hvert år lavede de et kæmpebål med en heks på toppen. Sangkoret underholdt og det sluttede med bal på kroen.

Den største Sct.Hans aften foreningen har lavet, var i 1927. På pæle ude i vandet havde de opbygget et kopi af det historiske orlogsskib "Dannebrog", det blev fyldt op med kvas og grene. Det var marinemaler Wilhelm Arnesen, som havde lavet tegningen til det smukke skib.

Men ak og ve - Sct.Hans aften oprandt med kraftig pålandsvind, og p.g.a. alle de mange stråtækte huse i Snekkersten, turde man ikke afbrænde skibet, til stor skuffelse for tusinder af mennesker. Man tog chancen og annoncerede skibet til afbrænding søndag d.3 juli. Alt gik som planlagt, vejret var med dem og hele området var tæt pakket med mennesker. Marinemaler Arnesen holdt båletalen ude fra skibet, og koret sang bl.a. Johan Halvorsens "Der stod sig et Slag udi Køgebugt". Afbrændingen kl.22 om aftenen blev et uforglemmeligt syn for de mange tilskuere.

Lidt om det praktiske: Skibets sider var bygget i flere sektioner, som bestod af store træammer beklædt med sækkelærred. Malerarbejde og dekorering blev udført af maler Peter Würts. De to agterlygter var lavet af blikkenslager Sofus Brask. Flag og vimpler var lejet i Helsingør (blev nedtaget før afbrændingen). Opstillingen af skibet ude i vandet samt hele rigningen med taljer tove og ræer, blev lavet af fiskerne om aftenen. Foto Egnsmuseet, Flynderupgård.

GENBRUG PÅ KIRKEGÅRDEN.

Under ombygningen af en ejendom i 1985 på Strandvejen 186 i Snekkersten, fandt man nedgravet i gården en marmorplade, som viste sig at være en gravsten over en tidligere ejer af huset, fisker Ludvig Pedersen. På pladens anden side stod indhugget Larssigne W. Andersen.

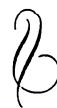
Marmorpladen har stået på et gravsted på Tikøb kirkegård i 15 år, derefter er graven sløjftet, og pladen genbrugt til en fisker i Snekkersten. Historien siger, at han var den første begravelse på Egebæksvang kirkegård efter indvielsen i 1897.

Marmorpladen er bevaret og kan ses på Egnsmuseet på Flynderupgård.

Chr.Sø.

HER HVILER STØVET
AF MIN ELSKEDE HUSTRU
LARSSIGNE W. ANDERSEN
Født JENSEN
* 31 OKTBR. 1853
+ 29 NOVBR. 1883
ELSKET OG SAVNET

HER HVILER
FISKER
LUDVIG PEDERSEN
* F. 11 DECB. 1852
+ D. 14 JANR. 1898
SNEKKERSTEN
HVIL I FRED

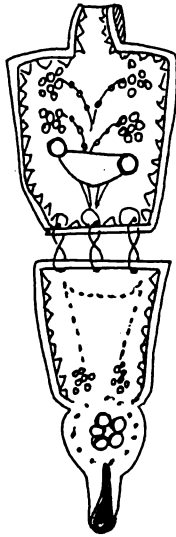

*****

BESTYRELSEN FOR HISTORISK FORENING FOR TIKØB OG OMEGN,
som den blev efter generalforsamlingen 26 april 1989.

Formand: Inge Schjellerup, Strandvangsvej 4 3060.Espergærde (42-232385)
Kirsten Hofstætter, Godthåbsvej 15B 3060.Espergærde (42-231074)
Kirsten Borneland, Stubbedamsvej 65 3000.Helsingør (42-214087)
Vagn Mathiassen, Toeltvej 4 Solgård. Langerød 3480.Fredensborg (42-193837)
Poul Eilersen, Løntofte 45 3070.Snekkersten (42-220298)
Lars Vange, Søndermarken 3 3060.Espergærde (42-231740)
Christian Sørensen, Blommevej 8A 3060.Espergærde (42-231524)
Suppleanter:
Povl Delang Olsen, Svinget 38 3060.Espergærde (42-232735)
Olaf Michélsen, Kløvermarken 15 3060.Espergærde (42-232460)
Revisor: Søren Larsen, Strandvejen 153 3060.Espergærde (42-232673)

Ruth Kajsa Jensen 79.

Strikke-krog.

Når man i ældre tid færdedes ude f.eks ved at passe kreaturer eller til og fra malkning, udnyttede især kvinderne tiden ved at strikke på en hose. Garnnøglet kunne de hænge i en strikke-krog, der var lavet som et smykke og sad i halsudskæringen eller bæltet.

*****

"DET GÆLDER OM AT VÆKKE TIL EFTERTANKE".

Citat af Arne Meyling.

kommuneantikvar.